

dr hab. szt. Marek Średniawa
dziedzina sztuki
dyscyplina sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku
Wydział Architektury i Wzornictwa
80-836 Gdańsk, Targ Węglowy 6
e-mail: marek.sredniawa@asp.gda.pl
tel.: 504 674 905

RECENZJA

w postępowaniu w sprawie
nadania stopnia doktora habilitowanego
Pani dr Aleksandrze Wereszce
w dziedzinie sztuki,
w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

Gdańsk 24 lipca 2024 roku

Zlecenie podjęte w związku z uchwałą nr 17/2024 Rady do spraw stopni Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi z dnia 11 marca 2024 roku w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego Pani dr Aleksandrze Wereszce w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Do nadesłanego mi przez biuro do spraw stopni Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi pisma z dnia 15 maja 2024 roku, informującego o powierzeniu mi funkcji recenzenta w wyżej wymienionym postępowaniu, dołączona została właściwa dokumentacja, zgodnie z art. 220 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Recenzja powstała na podstawie analizy otrzymanej dokumentacji:

autoreferatu,

wykazu osiągnięć artystycznych stanowiących znaczący wkład w rozwój dyscypliny,

wykazu dorobku artystycznego i dydaktycznego 1999 -2023

oraz

dokumentacji cyklu prac pod tytułem: *Immersja. Grafika, konstrukcja a forma użytkowa.*

Informacje o habilitantce

Pani dr Aleksandra Wereszka jest absolwentką Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi. W 1999 roku obroniła na Wydziale Tkaniny i Ubioru pracę magisterską pod tytułem *Kolekcja ubiorów wieczorowych inspirowanych elementami zbroi rycerskiej.*

Po ukończeniu studiów habilitantka prowadziła pracę artystyczną oraz zawodową w zakresie przemysłowego projektowania ubiorów, pracę tę z sukcesami prowadzi do teraz. W 2006 roku założyła własne studio projektowe Wera-Moda.

W roku 2010 rozpoczęła karierę akademicką podejmując pracę na stanowisku asystenta w Instytucie Architektury Tekstyliów na Wydziale Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów Politechniki Łódzkiej.

W roku 2014 rada Wydziału Tkaniny i Ubioru Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi nadała habilitantce stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej sztuki projektowe. Promotorem pracy doktorskiej pod tytułem *MC9. Dynamiki linii kształtującej sylwetkę. Kolekcja odzieży dla kobiet w ciąży* była dr hab. Sylwia Romecka-Dymek.

Od roku 2015 habilitantka pracuje na stanowisku adiunkta w Instytucie Architektury Tekstyliów na Wydziale Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów Politechniki Łódzkiej.

Ocena wskazanego przez kandydatkę osiągnięcie artystycznego

Jako oryginalne osiągnięcie artystyczne stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego Pani dr Aleksandra Wereszka wskazuje projekt, na który składa się 7 cykli prac pod tytułem: *Immersja. Grafika, konstrukcja a forma użytkowa*.

Projekt prezentowany był na wystawie *Immersja. Aleksandra Wereszka* w Galerii Miejskiej Biblioteki Publicznej Memo w Łodzi (01 - 14.09.2023). Wystawie towarzyszył opublikowany katalog pod tytułem *Immersja. Grafika, konstrukcja a forma użytkowa* (nr ISBN 978-83944907-3-7).

W opisie swojej pracy autorka stwierdza: *Immersja. Grafika, konstrukcja a forma użytkowa, to projekt naukowo badawczy z zakresu sztuk plastycznych oraz projektowych. ... Projekt zawiera prace z obszaru grafiki, konstrukcji i ubioru, zakłada wykorzystanie technologii druku w celu uzyskania nowatorskich rozwiązań projektowych, stwarzających możliwość implementacji na ubiór metody rehabilitacji Kinesiology Taping.*

Prezentując 7 cykli swoich prac autorka ujawnia i demonstrowa odbiorcom swój warsztat twórczy. Poszczególne cykle są podsumowaniem kolejnych etapów rozwoju budowanej świadomości koncepcji projektowej. Bardzo rzadko jest nam dana możliwość takiego pełnego spojrzenia na proces definiowania konkluzji projektowej przez projektanta.

W przypadku prezentowanych prac rzecz jest jeszcze o tyle bardziej interesująca, że podstawą prowadzonych przez autorkę dociekań jest ekspresja artystyczna prowadząca do zbudowania swoistego języka, zbioru form, pozwalającego na dalszym etapie na wyrażenie pożądanego wartości estetycznych i znaczeń semantycznych.

Równocześnie autorka bada i prezentuje nam możliwości technologiczne pozwalające na wyrażenie tego, co zamysłone. Podsumowaniem tych dociekań są cykle *Immersja. Grafika druk sublimacja; Immersja. Grafika druk termozgrzewalny* oraz *Immersja. Grafika druk lentikularny*. Warto zwrócić uwagę na to, że tworzenie przez autorkę na tym etapie projektu prac graficznych jest z jednej strony poligonem doświadczalnym, a z drugiej strony same powstałe prace są autonomicznymi dziełami – grafikami.

Kolejnym ujawnionym etapem pracy autorki jest aplikacja kompozycji graficznych powstałych w zdefiniowanym języku, zbiorze form, na docelowy materiał – dzianinę. Autorka wzbogaca rozwijającą się koncepcję o kolejną porcję aplikowanej wiedzy z zakresu technologii i konstrukcji ubioru. W ten sposób powstaje cykl *Immersja. Konstrukcja ubiór dzianina sublimacja*.

W następnym etapie pracy autorka sięga po kolejne narzędzie – animację. Wykorzystując animację pokazuje w jaki sposób z powstałego języka, zbioru form, buduje, poprzez metamorfozy, złożony wizualny komunikat estetyczny. Przystawione animacje bardzo dobrze prezentują proces powstawania docelowych form graficznych i ich usytuowanie w kontekście topografii projektowanego ubioru. Dokumentacją tego etapu pracy jest cykl *Immersja. Grafika konstrukcja animacja*.

Zwieńczeniem całego procesu jest powstanie dwóch kolekcji ubiorów. Autorka definiując ich formy i funkcje sięga do potężnego zasobu swojej wiedzy z zakresu inżynierii ubioru,

pogłębia swoją wiedzę dotyczącą medycyny, a szczególnie fizjoterapii. Wykorzystując wypracowany warsztat technologiczny i opracowany język form graficznych buduje rozwiązania posiadające harmonijnie rozwinięte cechy estetyczne, semantyczne, formalne, funkcjonalne i technologiczne.

W powstałych w wyniku realizacji projektu kolekcjach ubiorów zaimplementowana została koncepcji rehabilitacji *Kinesiology Taping*.

Pierwsza kolekcja, przedstawiona w cyklu *Immersja. Ubiór sublimacja*, to kolekcja odzieży sportowej; druga, przedstawiona w cyklu *Immersja. Ubiór termotransfer*, to kolekcja bielizny terapeutycznej. Obie kolekcje różnią się przeznaczeniem, wyrazem i wykorzystaną technologią druku. Ich cechą wspólną jest natomiast opisana wyżej harmonia cech, które jak poszczególne odkrywane warstwy ściśle ze sobą współgrają i w pełni dają się odczytać okrywając ciało człowieka. Pierwsza, widoczna, warstwa estetyczna, buduje obraz obiektu eleganckiego, nowoczesnego, dynamicznego i trochę intrygującego. Druga, semantyczna, poprzez swoje geometryczne współzależności z anatomicznymi cechami zapowiada jakąś formę współdziałania z ciałem. Warstwa formalna – forma jaką przyjmują poszczególne elementy kolekcji – zdradza ich przeznaczenie i definiuje czym są. Kolejna warstwa, funkcjonalna, możliwa do odczytania tylko w bezpośrednim kontakcie ciała z częściami ubioru, spełnia odczytane zapowiedzi i zapewnia zakładane walory użytkowe rozszerzone o funkcje terapeutyczne. I wszystkie te cechy, warstwy, są zrealizowane za pomocą celowo dobranych technologii.

Na szczególną uwagę zasługuje również zaproponowana przez autorkę stylizacja kolekcji doskonale oddająca charakter proponowanych rozwiązań. Umiejętnie podkreślająca ich walory artystyczne i równocześnie tworząca klimat aktywności i profesjonalizmu odpowiadający ich walorom użytkowemu.

Za pomocą opisanej wyżej prezentacji swoich prac autorka kapitalnie ilustruje ideę, którą możemy odnaleźć w jej autoreferacie: *W prowadzonym przeze mnie obszarze twórczych poszukiwań dążę do tego, aby wykreślona kompozycja przekształciła się w konstrukcję formy ubioru kompatybilnego z ludzkim organizmem i tworzyła wraz z nim integralny twór przestrzenny.*

Przedstawione do oceny osiągnięcie artystyczne w postaci 7 cykli prac prezentowanych na wystawie pod tytułem: *Immersja. Grafika, konstrukcja a forma użytkowa* stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki. **Przedstawiony cykl prac zasługuje na wyróżnienie** ze względu na szczególny sposób wykorzystania w procesie projektowania zaawansowanej wiedzy i kompetencji z różnych dziedzin. Przeprowadzony proces harmonijnie i kunsztownie wykorzystuje ekspresję artystyczną oraz wiedzę z zakresu technologii i wiedzę o człowieku, co prowadzi do powstania oryginalnych i innowacyjnych rozwiązań użytkowych posiadających wartość artystyczną. Autorka perfekcyjnie opanowała warsztat projektowy.

Ocena aktywność naukowej i artystycznej

Bardzo trudno jest podać parametry liczbowe charakteryzujące twórczą pracę zawodową habilitantki. Ile zrealizowała projektów ubiorów, ile z nich zostało wdrożonych?

Dokumentacja zawiera informacje o kolejnych zaprojektowanych kolekcjach odzieży funkcjonalnej, bielizny, strojów sportowych. Kolekcje składają się z szeregu elementów. Habilitantka od wielu lat współpracuje z przemysłem, z niektórymi firmami przez bardzo długie okresy. Można oszacować, że od uzyskania stopnia doktora habilitantka wdrożyła kilkadziesiąt autorskich kolekcji ubiorów. Zaprojektowane i wdrożone kolekcje prezentowane były na pokazach, targach, konferencjach, wystawach. Wydarzenia jest łatwiej policzyć i faktycznie liczby te mogą być miarą aktywności twórczej habilitantki.

Równoległe z projektowania ubiorów habilitantka prowadzi intensywną działalność artystyczną w zakresie grafiki, tkaniny unikatowej i autorskich kolekcji mody. Obserwując efekty tej aktywności twórczej dostrzec można niezwykłą spójność podejmowanych działań. Koncepcje estetyczne zawarte w pracach graficznych znajdują swoje odzwierciedlenie we wdrożeniowych pracach projektowych. Eksperymenty semantyczne przeprowadzane w trakcie tworzenia tkanin unikatowych znajdują swoją kontynuację w autorskich kolekcjach mody. (Prace prezentowane na wystawach: *Line form & color* 2017, *Między linią a formą* 2017, *Change* 2019, *Granice percepcji* 2020).

Cała twórczość habilitantki jest ze sobą ściśle powiązana, przeplata się. Analizując projekty ubiorów użytkowych ma się wrażenie, że w warstwie estetycznej i semantycznej są to kontynuacje myśli, konceptów zawartych w pracach graficznych. Testowane w aktach twórczej, nieskrępowanej kreacji rozwiązania graficzne wchodzą w interakcje z ciałem człowieka, podkreślają zaawansowanie technologiczne proponowanych rozwiązań. (Prace prezentowane na wystawach: *MC9 Feminity* 2016, *Symulacja form* 2017, *Immersja. Aleksandra Wereszka* 2023).

Prace graficzne habilitantki najczęściej opierają się na geometrii odzwierciedlającej proporcje i linie kobiecego ciała. W ten sposób krąg twórczych rozważań habilitantki domyka się wokół, jak sama stwierdza, *osobistych odniesień do kobiecych przeżyć i doznań*. (Prace prezentowane na wystawach: *Podwójna natura* 2016, cykl prac *Symulacje* 2017).

Habilitantka nie zamyka się w świecie łagodnych, płynnych kompozycji. Może nimi zmęczona, poszukuje innych środków wyrazu – ostrych, zdecydowanych definiowanych linearnie form. (Prace prezentowane na wystawach: *Ako Modacja* 2019, *Zapis – geometria* 2019. Projekt *Kilim gliniański: rekonstrukcja i interpretacja*).

Habilitantka płynnie przechodzi pomiędzy twórczością artystyczną (grafika, fotografia, tkanina unikatowa) i twórczością projektową. W tej drugiej do swojego kunsztu w zakresie sztuki dodaje wiedzę technologiczną i wiedzę o człowieku, o jego potrzebach i anatomii. Co interesujące, technologia, jej ograniczenia i wymogi nie wydają się stanowić dla habilitantki przeszkody w swobodzie twórczości. Wręcz przeciwnie, można odnieść wrażenie, że są dla niej środkiem wyrazu umożliwiającym realizację powstających idei.

W ciągu ostatnich 10 lat, od uzyskania stopnia doktora, habilitantka bierze udział w: 5 indywidualnych wystaw zagranicznych, 7 indywidualnych wystaw krajowych, 8 zbiorowych wystawach zagranicznych, 27 zbiorowych wystawach krajowych. W tym samym czasie habilitantka występuje na 7 międzynarodowych konferencjach i jednej krajowej. Pięciokrotnie jest członkiem różnego rodzaju komitetów naukowych i organizacyjnych. Bierze również sześciokrotnie udział w międzynarodowych programach, przy czym dwukrotnie pełni funkcję koordynatora projektu.

Swoje dociekania habilitantka podsumowuje w naukowych artykułach, w których poddaje refleksji swoją pracę twórczą i zawodową w kontekście kształcenia projektantów. *Linia a forma ubioru, twórczość artystyczna i badania w obszarze formy ubioru w kontekście pracy dydaktycznej* (2017); *Perspektywy i innowacje w systemie nauczania na Wydziale Technologii Materiałowych i Włókiennictwa Politechniki Łódzkiej – koncepcja łączenia wykształcenia artystów i inżynierów* (2017); *Granice dziedzin. Projektowanie ubioru w kontekście rozwoju nowych technologii* (2019).

Wyżej wymienione zostały tylko niektóre, charakterystyczne, wybrane z obszernego dorobku, prace projektowe i artystyczne habilitantki. Pani dr Aleksandra Wereszka wykazuje się wyróżniającą aktywnością naukową i artystyczną w subdyscyplinie sztuk projektowych. Na wyróżnienie zasługuje jakość, zakres i różnorodność podejmowanych działań projektowych, artystycznych i badawczych.

Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzacyjnych.

Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzacyjne nie wchodzą w zakres oceny będącej przedmiotem niniejszej recenzji. Są natomiast bardzo dobrym dopełnieniem sylwetki twórczej habilitantki, która jest aktywna na wszystkich wymienionych polach.

W pracy dydaktycznej przekazuję młodemu pokoleniu projektantów wiedzę z zakresu moich praktycznych i naukowych doświadczeń. Zwracam uwagę na umiejętność czerpania inspiracji zarówno z tradycji i historii sztuki, jak również z rozwoju technologii w celu opracowywania wciąż nowych rozwiązań projektowych. Tak swoją pracę dydaktyczną opisuje sama habilitantka.

Od 2010 roku habilitantka pracuje na stanowisku asystenta pod kierunkiem prof. Andrzeja Nawrota. Realizuje opracowany przez profesora program kształcenia studentów. Prowadzi zajęcia z projektowania ubioru, rysunku żurnalowego, fotografii oraz stylizacji kolekcji.

W 2015 roku opracowuje autorski program przeznaczony dla studentów studiów drugiego stopnia – *Projektowanie dla korporacji*. Program ten realizuje w ramach prowadzonych zajęć we współpracy z firmami odzieżowymi. Istotą programu jest *wymiana doświadczeń praktycznych i naukowych w zakresie aktualnych metod projektowania ubioru*. Program jest prowadzony do dzisiaj i jest stale modyfikowany zgodnie z rozpoznanymi potrzebami rynku pracy.

Doświadczenie zdobyte w trakcie realizacji autorskiego programu *Projektowanie dla korporacji* stało się podstawą do zbudowania programu studiów dualnych. Habilitantka jest

współautorem programu studiów II stopnia *Wzornictwo praktyczne na Politechnice Łódzkiej*. Program studiów w latach 2019-2021 był finansowany z *Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020* współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej.

Habilitantka była opiekunem 63 prac licencjackich i 10 prac magisterskich. Opisując w autoreferacie ten zakres swojej pracy dydaktycznej dzieli się refleksją: *Studenci realizujący prace dyplomowe pod moim kierunkiem, odnoszą sukcesy zawodowe realizując się w pracy projektanta ubioru, co stanowi dla mnie ogromną satysfakcję*. Ocenę tę potwierdzają nagrody studentów zdobyte w branżowych konkursach.

Z pracą dydaktyczną związana jest praca organizacyjna habilitantki. Z mnogości pełnionych funkcji i wypełnianych obowiązków warto wspomnieć o kilku posiadających szczególną wagę i znaczenie.

W 2018 roku habilitantka zorganizowała dla studentów Wydziału Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów pierwszą galę dyplomową podczas premierowej edycji wydarzenia Politechnika Fashion Show.

W latach 2019 - 2021 roku pełniła funkcję koordynatora projektu realizacji, opisanego wyżej, programu dualnych studiów II stopnia *Wzornictwo praktyczne na Politechnice Łódzkiej*.

Równocześnie w latach 2019 - 2023 pełniła funkcję koordynatora projektu Politechnika Fashion Show realizowanego w ramach zintegrowanego programu Politechniki Łódzkiej na rzecz rozwoju regionu łódzkiego (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój).

Habilitantka, zgodnie z koncepcją opracowanego programu dydaktycznego *Projektowanie dla korporacji*, zajmuje się animowaniem współpracy Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Aktywność habilitantki w tym zakresie ma dużą intensywność i owocuje szeregiem podjętych programów współpracy z podmiotami zewnętrznymi.

Kolejny obszar działalności organizacyjnej opisuje sama habilitantka: *Od początku działalności na Politechnice Łódzkiej nieodłącznym elementem mojej pracy było organizowanie cyklicznych wydarzeń prezentujących dorobek studentów w ramach pokazów mody, konferencji, imprez plenerowych*.

Działalność ta, bardzo aktywnie prowadzona, jest dostrzegana i doceniana przez władze Uczelni i władze Wydziału. Wyrazem tego są nagrody Rektora Politechniki Łódzkiej otrzymywane przez habilitantkę w 2010, 2018 i 2020 roku, oraz nagrody Dziekana Wydziału Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów otrzymane w 2018 i 2020 roku.

W uzasadnieniu przyznanych nagród podkreślano aktywność organizacyjną, dydaktyczną oraz wkład w promocję Wydziału.

Habilitantka jest aktywna w pracach na rzecz Wydziału i równocześnie nawiązuje współpracę z innymi jednostkami akademickimi. W roku akademickim 2016/2017 współpracowała z Wydziałem Form Przemysłowych Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki, a w roku 2019 z Lwowską Narodową Akademią Sztuki. W obu przypadkach istotą współpracy była wiedza habilitantki w zakresie projektowania ubioru.

Od 2019 roku habilitantka jest członkiem Rady Kierunku Wzornictwo i równocześnie członkiem Rady Kierunku Wzornictwo Przemysłowe. Oba kierunki prowadzone są na Wydziale Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów Politechniki Łódzkiej.

Dopełnieniem pracy dydaktycznej i organizacyjnej jest praca popularyzatorska habilitantki. Przede wszystkim polega ona na współpracy z branżowymi wydawnictwami, w których habilitantka publikuje artykuły o tematyce związanej z projektowaniem ubiorów. Organizuje również różnego rodzaju działania poza środowiskiem akademickim.

Powyżej nie zostały wymienione wszystkie, a nawet nie większość aktywności habilitantki, dla której *Praca wykładowcy, aktywność popularyzująca naukę i sztukę, stanowią ... obok działalności naukowo-projektowej, bardzo ważne źródło ciągłego rozwoju intelektualnego.*

Konkluzja

Na podstawie przedstawionej do oceny dokumentacji można stwierdzić, że Pani dr Aleksandra Wereszka jest dojrzałą twórczynią prowadzącą bardzo intensywną działalność w obszarach sztuki, projektowania i nauki. Twórczynią płynnie poruszającą się zarówno na polu ekspresyjnej kreacji artystycznej jak i zaawansowanej wiedzy z zakresu technologii oraz wiedzy o człowieku. Umiejętność harmonijnego łączenia w projektowaniu sztuki z nauką i techniką jest charakterystyczna dla jej twórczości.

Przedstawione w dokumentacji osiągnięcia artystyczne, w tym wskazane przez habilitantkę cykle prac prezentowanych na wystawie pod tytułem: *Immersja. Grafika, konstrukcja a forma użytkowa*, stanowią znaczący wkład w rozwój dyscypliny sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki. Tym samym spełnione zostają wymagania określone w art. 219 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Z uznaniem popieram wnioski o przyznanie Pani dr Aleksandrze Wereszce stopnia doktora habilitowanego

w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki

oraz wniosku o wyróżnienie jej osiągnięć stanowiących podstawę do ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

